

**UCHWAŁA NR LVI/5/2024
RADY POWIATU KOŚCIERSKIEGO**

z dnia 20 lutego 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Korekcyjno – Edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową”.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107) w związku z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.)

**Rada Powiatu
uchwala, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się „Program Korekcyjno – Edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kościerskiego.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marcin Modrzejewski

Uzasadnienie

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowanie i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z założeniami krajowego „programu przeciwdziałania przemocy domowej” zakłada się tworzenie spójnego i skutecznego systemu przeciwdziałania występowania zjawiska przemocy, skuteczność ochrony osób doznających przemocy domowej, skuteczność działań skierowanych do sprawców przemocy domowej poprzez zintensyfikowanie działań profilaktycznych oraz zwiększenie poziomu kompetencji podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Całość realizacji zadań z powyższych obszarów w powiecie stanowi „Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Powiecie Kościerskim na lata 2024 – 2028” oraz dwa programy oddziaływań na osoby stosujące przemoc:

1. „Program Korekcyjno - Edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową”,
2. „Program Psychologiczno - Terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową”.

Zaplanowane działania są spójne z wyznaczonymi kierunkami w następujących dokumentach strategicznych:

1. Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030
2. Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2030
3. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego na lata 2022 – 2026,

Dotychczasowy program przyjęty uchwałą Nr XXXI/5/2022 Rady Powiatu Kościerskiego z dnia 19 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022-2026”, zawierał program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z rekomendacją Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego dla podmiotów prowadzących programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, program winien być realizowany w oparciu o odrębnie opracowany dokument i przyjęty przez Radę Powiatu.

W związku z wprowadzonymi w 2023r. zmianami legislacyjnymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz rekomendacją PUW, zachodzi konieczność wprowadzenia zmian, które w założeniach mają zwiększyć skuteczność oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Mając powyższe na względzie, podjęcie niniejszej uchwały jest konieczne i uzasadnione.

Załącznik
do Uchwały Nr LVI/5/2024
Rady Powiatu Kościerskiego
z dnia 20 lutego 2024 r.

**PROGRAM
KOREKCYJNO – EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ**

Kościerzyna, luty 2024

SPIS TREŚCI

Wstęp

1. Cele programu
2. Założenia programu, reguły uczestnictwa
3. Metody i formy pracy. Czas trwania programu
4. Treści merytoryczne programu
5. Odbiorcy programu
6. Sposób naboru uczestników
7. Działania monitorujące oraz ewaluacja programu
8. Działania Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w powiecie kościerskim

Wstęp

Program Oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową jest uzupełnieniem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Powiecie Kościerskim na lata 2024 – 2028. Kompleksowe działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej powinny dotyczyć zarówno organizacji działań profilaktycznych w tym zakresie, pomocy osobom doświadczającym przemocy, jak i wszelkich działań mających na celu zatrzymanie zachowań przemocowych u osób stosujących przemoc domową. Program oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc jest integralnym elementem kompleksowych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym ich założeniem jest eliminacja zachowań przemocowych u osób stosujących przemoc i poznanie alternatywnych dla przemocy zachowań.

Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych (skrót: PKE) dla osób stosujących przemoc domową jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat. Zadanie to wynika z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Standardy realizacji programów oraz kwalifikacje osób prowadzących zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową i rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach.

Programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie od roku 2018. Uczestniczyło w nich do tej pory 90 osób. Prowadzony monitoring pokazał, że z tych osób 51 zaprzestało lub ograniczyło stosowanie przemocy wobec najbliższych. Podejmowane działania przyczyniły się do faktycznej zmiany postaw i zachowań osób uczestniczących w programie, zwiększenia poczucia odpowiedzialności sprawców za własne czyny, ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego współżycia w rodzinie. Efektem programu jest także wzmocnienie współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Nasze doświadczenia pokazują, że PKE jest niezbędnym działaniem mającym na celu przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym oraz społecznym.

1. Cele programu

Celem strategicznym programu jest zmniejszenie zjawiska przemocy domowej w rodzinach dotkniętych tym problemem. Cel ten może zostać osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- 1) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- 8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

2. Założenia programu, reguły uczestnictwa

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie. Realizowany będzie w budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie w godzinach popołudniowych.

Zajęcia prowadzone będą przez osoby spełniające kwalifikacje zgodnie z § 6 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Program realizowany będzie 1 raz w roku i będzie to zależne od otrzymania środków na zadanie. Program opiera się na rekomendacjach dla podmiotów prowadzących program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego. Jest także zgodny z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, oraz Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (Uchwała RM Nr 205 z dnia 9 listopada 2023 r.).

Program będzie realizowany w podejściu integrującym ducha terapii motywującej oraz terapii skoncentrowanej na rozwiązaniu. Podejścia te wskazują styl pracy skupiający się na

motywującym poszukiwaniu rozwiązania, koncentrują się na zmianie, do której można dążyć małymi krokami.

Program ma się przyczyniać do zmiany w postawach i zachowaniach osób stosujących przemoc. Dla efektywnej realizacji programu należy zachować współpracę między realizatorami programu, a placówkami zajmującymi się pomaganiem osobom doświadczającym przemocy.

Praca edukacyjno – terapeutyczna w programie koncentrować będzie się wokół trzech elementów:

1. Edukacji – dostarczanie informacji niezbędnych do zrozumienia dynamiki przemocy, konfrontacji z wewnętrznymi przekonaniem.
2. Rozpoznanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych – stwarzanie możliwości do wglądu w osobisty system przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy.
3. Zmiany behawioralno – poznawcze – stwarzanie możliwości do ćwiczenia nowych, konstruktywnych form myślenia i reagowania, służących skutecznej kontroli nad szkodliwymi działaniami.

Udział w grupie korekcyjno-edukacyjnej poprzedzony jest podpisaniem kontraktu, który określa zasady uczestnictwa w programie. Kandydat zgadza się na kontakt realizatora z osobami wobec których stosowana jest przemoc oraz zobowiązuje się do udziału w programie i informowania o ważnych zmianach.

W celu uznania, że osoba ukończyła program, wymagane jest uczestnictwo w co najmniej 75% godzin różnych oddziaływań (indywidualnych i grupowych). Ukończenie programu zostaje potwierdzone zaświadczeniem stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie wzoru tego zaświadczenia.

3. Metody i formy pracy. Czas trwania programu

Program korekcyjno – edukacyjny w powiecie kościerskim będzie realizowany w formie w formie zajęć indywidualnych i grupowych. Grupa ma charakter zamknięty, maksymalnie do 17 osób oraz dodatkowo w formie zajęć indywidualnych.

Łączny czas trwania programu obejmuje od 60 do maksymalnie 120 godzin i realizowany jest w okresie nie mniejszym niż 3 miesiące (w zależności od liczby godzin). Spotkania odbywają się 1 raz w tygodniu. Program prowadzony jest przez 2 trenerów (kobietę i mężczyznę). Zakłada się, że w wyjątkowych sytuacjach, program korekcyjno-edukacyjny może być realizowany w formie spotkań indywidualnych bądź za pośrednictwem komunikacji elektronicznej umożliwiającą porozumiewanie się na odległość.

4. Treści merytoryczne programu

Program PKE będzie składał się z dwóch etapów:

1) spotkania indywidualne z każdym uczestnikiem programu

Celem jest rozpoznanie diagnostyczne. Ilość spotkań indywidualnych jest zależna od specyficznych potrzeb uczestnika i ma na celu: wstępne rozpoznanie i pogłębioną diagnozę sytuacji psychologicznej kandydata, zapoznanie uczestnika z programem i jego założeniami, zakwalifikowanie do udziału w programie i zawarcie z uczestnikiem kontraktu na aktywny udział w programie.

2) spotkania grupowe

Celem jest przekazanie treści edukacyjnych (wykłady i warsztaty). Sesje grupowe, w ramach których prowadzona jest praca korekcyjno – edukacyjna z osobami stosującymi przemoc domową będą realizowane w oparciu o tematy:

- przejmowanie odpowiedzialności za przemoc przez sprawcę przemocy,
 - pogłębianie refleksyjności i rozumienia siebie,
 - zwiększanie kompetencji społecznych, np. umiejętności komunikowania się, rozwiązywanie konfliktów itp.,
 - identyfikację czynników ryzyka wystąpienia przemocy,
 - edukację na temat przemocy i jej form,
 - rekonstrukcję aktów przemocy,
 - zmianę przekonań, które legitymizują przemoc,
 - wzbudzanie lub zwiększanie empatii dla ofiar przemocy,
 - dostrzeżenie relacji pomiędzy zażywaniem alkoholu i/lub narkotyków, a występowaniem zachowań przemocowych,
 - rozwinięcie umiejętności radzenia sobie ze złością i szeroko rozumianą agresywnością,
 - zmianę stereotypowych, sprzyjających powstawaniu przemocy przekonań na temat ról męskich i żeńskich oraz władzy i kontroli,
 - przepracowanie oporu związanego z usprawiedliwianiem i bagatelizowaniem przemocy,
- Szczegółowy harmonogram spotkań każdorazowo zostanie opracowany przez osoby prowadzące program.

5. Odbiorcy programu

Program skierowany jest do osób pełnoletnich stosujących przemoc domową. W programie mogą brać udział:

- 1) osoby, które z własnej inicjatywy zgłoszą się do uczestnictwa w programie lub zostaną zmotywowane przez instytucje wspierające rodzinę,

- 2) osoby, które stosują przemoc domową, kierowane przez Zespół Interdyscyplinarny na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej - członkowie rodzin, wobec których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”,
- 3) osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, wobec których Sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując ich do uczestnictwa w programie,
- 4) rodzice, którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni w wyniku zaniedbań i niewypełniania funkcji rodzicielskich,
- 5) osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień,
- 6) osoby zamieszkujące poza powiatem kościerskim.

6. Sposób naboru uczestników

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie prowadzi ciągły nabór uczestników zainteresowanych udziałem w programie. Ponadto PCPR opracowuje informator zawierający m.in. dane teled adresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań w szczególności korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno - terapeutycznych; ewidencjonuje instytucje rządowe i samorządowe, podmioty oraz organizacje pozarządowe, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domową, a w szczególności realizują programy korekcyjno – edukacyjne i co roku aktualizuje na stronie internetowej powiatu bazę teled adresową podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oferty dla osób stosujących przemoc domową, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne; a także przesyła zaktualizowany informator ze swojego powiatu właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych/miejskich Policji, komendantom oddziałów Żandarmerii Wojskowej oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom – do dnia 30 stycznia i 31 lipca każdego roku. Realizacja tych zadań pozwala na usprawnienie współpracy z innymi jednostkami w zakresie naboru uczestników.

Osoby zainteresowane mogą zgłaszać się telefonicznie lub osobiście w czasie trwania pracy urzędu. Pracownik I kontaktu dokonuje wstępnej diagnozy, udziela informacji i wyjaśnia sposób dalszego postępowania. Osobom skierowanym do udziału w programie przez Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej wydawane jest zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie. Forma realizacji programu dostosowana jest do liczby uczestników i ich potrzeb. Przeprowadzona diagnoza zjawiska przemocy w powiecie kościerskim wskazuje na fakt, iż dotychczasowa dostępność PKE (1 grupa na rok) jest wystarczająca.

7. Działania monitorujące oraz ewaluacja programu

Monitoring oddziaływań korekcyjnych prowadzony będzie w trakcie trwania edycji oraz po jej zakończeniu poprzez kontakt z osobami najbliższymi dla uczestnika programu i rozmowy z uczestnikiem na temat bieżących spraw. Trenerzy realizujący program przedstawiają sprawozdanie z realizacji zajęć PKE każdorazowo po zakończeniu edycji. Ponadto na ostatnim spotkaniu dokonywane będzie podsumowanie uczestnictwa w programie i wypełnienie ankiety ewaluacyjnej. Monitoring będzie odbywał się do 3 lat po zakończeniu edycji, co pół roku, poprzez kontakt i rozmowę z uczestnikami lub ich rodzinami bądź innymi osobami, np. pracownikami instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Coroczne sprawozdanie z realizacji programu przedstawione będzie Radzie Powiatu Kościerskiego oraz Pomorskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu.

8. Działania Programu Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc Domową w Powiecie Kościerskim

OBSZAR III: OBSZAR: ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC					
Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Wskaźnik realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc w rodzinie,	1. Sporządzenie i aktualizacja informatorów o ofercie pomocowej dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 2. Przesyłanie zaktualizowanych informatorów z powiatu właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych/miejskich Policji, komendantom Żandarmerii Wojskowej oraz wchodzącym w obszar powiatu gminom do dnia 30 stycznia i do dnia 31 lipca każdego roku.	1. sporządzony, zaktualizowany i przekazany informator - umieszczony na stronie internetowej PCPR	PCPR	OPS/ZI /Sąd Rejonowy /Policja/ NGO
2.	Opracowanie i realizacja oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i w jednostkach penitencjarnych	1. opracowanie i realizacja powiatowego programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc 2. pozyskiwanie środków z budżetu Państwa na realizację programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych	1. liczba opracowanych i zrealizowanych programów korekcyjno - edukacyjnych	PCPR,	OPS/ ZI/ Policja,
3.	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach	1. Realizacja programu korekcyjno - edukacyjnego	1.liczba podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-	PCPR, OPS	

	korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		edukacyjnych 2. liczba osób, które przystąpiły do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, 3. liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.		
4.	Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego	1. Monitorowanie sytuacji osób biorących udział w oddziaływaniach PKE	1. liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie, 2. liczba osób osadzonych, poddanych oddziaływaniom korekcyjno - edukacyjnym które w ciągu 3 lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego	PCPR	OPS/ Sąd Rejonowy/ Policja